

Gamla sjukdomar Nya tider

Alexandre Bonnard, geriatriker

Sektionschef Geriatrisk Kognitiv medicin,
Karolinska Universitetssjukhuset

Specialsakkunnig läkare, Äldres hälsa, Region
Stockholm

Ordförande RPO Äldres hälsa, Region Stockholm

Ledamot i expertgrupp Äldres hälsa, Region
Stockholms läkemedelskommitté

Man 62 år

- Familjeanamnes av demens
- Utbildning 15 år
- Gift, vuxna barn
- Kontorsarbete
- Inget missbruk
- Recidiverande depression, OSAS
- Kognitiva symtom: amnesi, språk
- Mående: mår väl
- Läkemedel: SSRI, statin

Man 62 år

- MMSE-SR **23/30**
- Neuropsykolog: klar amnestisk och språklig svikt
- Logoped: sviktande men inte som vid PPA
- Blodprov: ua
- ApoE4: heterozygot
- Lp: aBeta 42 **↓**, aBeta 42/40 **↑**, P-Tau181 **↑**, T-Tau **↑**, NFL **↑**
- MR: Fazekas 0, MTA **2**, GCA 1 utan regionalitet, NPH ej

Man 62 år

- Diagnos: Demens UNS
- Uppföljning 6 månader: ingen stor skillnad, plan Amyloid-PET
- Uppföljning 12 månader: lite sämre, apatisk, orolig, jobbar ej längre
- FDG-PET: möjlig bild av FTD men atypisk AD ej uteslutet
- EEG: svårt tolkat
- DAT-scan: negativ
- pTau217 ↑
- Förnyad logoped: språklig svikt, ej typisk PPA

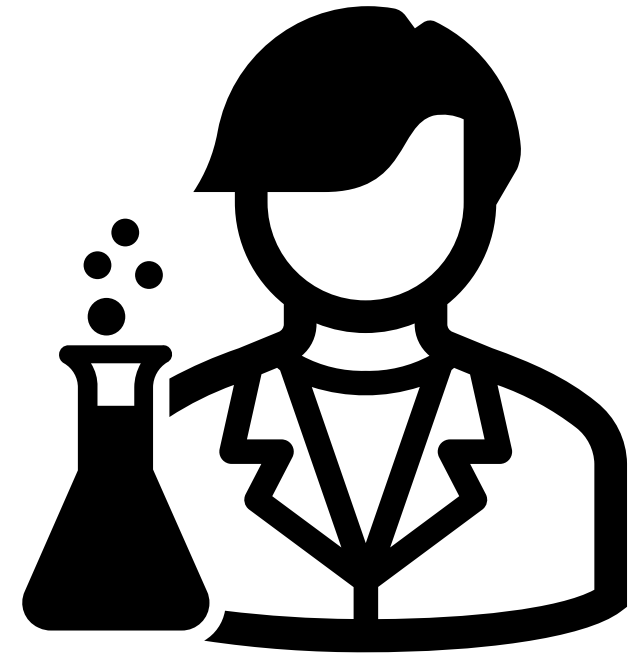
Man 62 år

- Uppföljning 24 månader: mår bättre, mer aktiv, fortsatt minnes- och språklig svikt
- MMSE-NR3: 14/30
- P-ADL , I-ADL
- Diagnos? Behandling?

Man 62 år

- Atypisk Alzheimer, logopen drag
- *LATE / limbisk-predominant TDP-43-sjukdom*
- *Frontotemporal lobär degeneration*
- *Primär progressiv afasi (PPA)*
- *Lewy body-demens (LBD)*
- *Vaskulär kognitiv sjukdom*
- Tid till diagnos: 2½ år

Kvinna 64 år

- Familjeanamnes: oklar
- Utbildning: låg
- Migrant, pratar ej svenska, gift, vuxna barn
- Pensionär
- Inget missbruk
- Hypertoni, hyperlipidemi, PTSD, social fobi, värk
- Kognitiva symtom: amnesi, beteendeförändringar
- Mående: mår dåligt, rädd, isolerad
- Läkemedel: blodtryck, statin

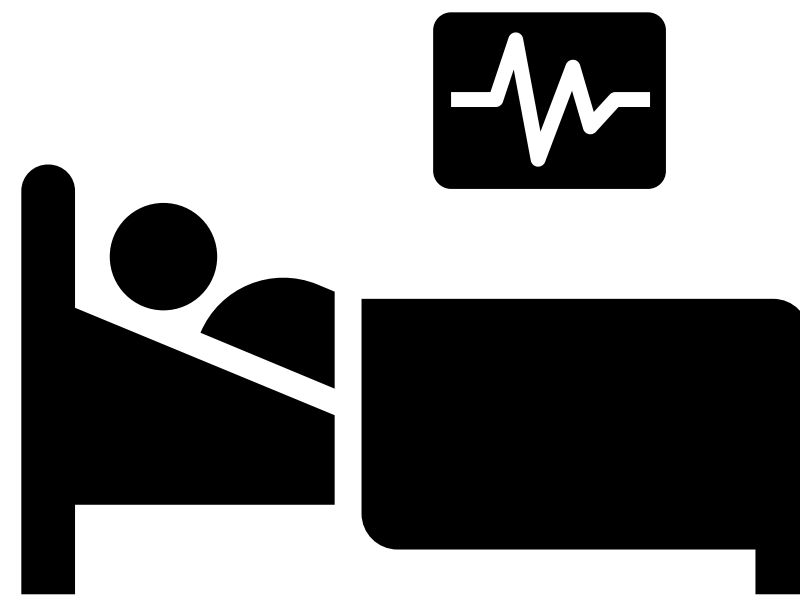
Kvinna 64 år

- Ej aktuell med kognitiv utredning, optimera psykisk ohälsa
- Antidepressiv beh. 6 månader, **lite sämre**
- Dubbel antidepressiv beh. 3 månader, **lite sämre**
- MMSE-SR 05/30 (??)

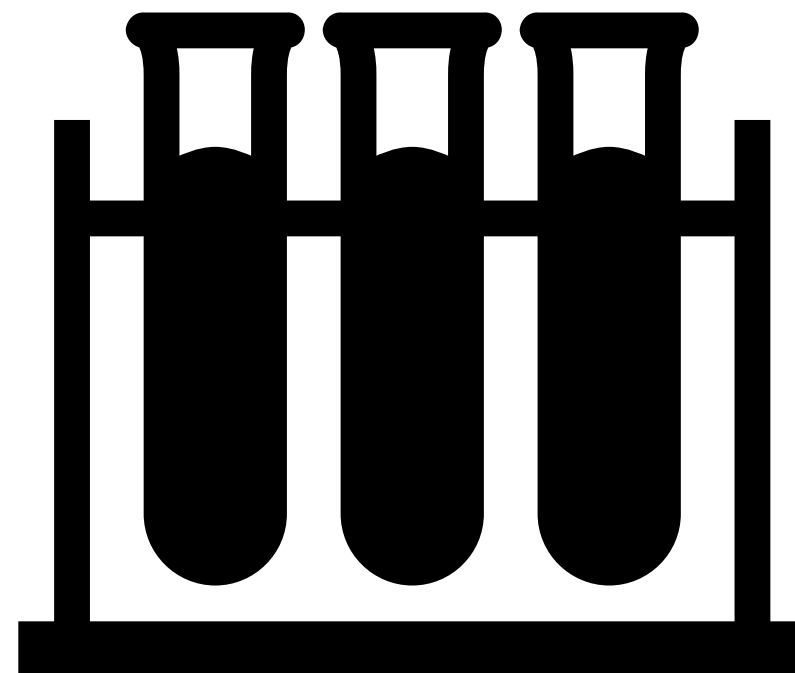
Kvinna 64 år

- Akut psykotisk depression, LPT, ECT: **ej bättre**
- MR visar 3 mikroinfarkter
- Krampanfall x 2, behandlas
- Svår agitation, psykomotorisk oro, gråter mycket
- Tung psykofarmaka beh.
- P-ADL **↓**, I-ADL **↓**
- Flyttas till SÄBO, mår dåligt.

Kvinna 64 år

- Symtom: impulsiv, känslomässig stum, glömsk, nedstämd, språklig svikt, insomni, nedsatt aptit, livsleda, hör röster "folk som talar illa".
- Utredning inneliggande
- Blodprov: ua
- ApoE4: icke-bärare
- MR: Fazekas 1, MTA 1, GCA 2 frontoparietalt vä>hö, NPH ej
- LP, FDG-PET ej möjliga
- **Diagnos? Behandling?**

Kvinna 64 år

- pTau217
- Alzheimer demens, svår + BPSD
- Tid till diagnos: 3 år

Man 76 år

- Familjeanamnes av demens: nej
- Utbildning: hög
- Gift, vuxna barn
- Pensionär, tidigare kontorsarbete
- Inget missbruk
- Hypertoni, hyperlipidemi, tysta hjärninfarkter, fallbenägenhet, nedsatt hörsel
- Kognitiva symtom: amnesi, språk, psykomotorik↓, variabilitet, nedstämd, trött, hallucinationer, parkinsonism.
- Läkemedel: statin, blodtryck

Man 76 år

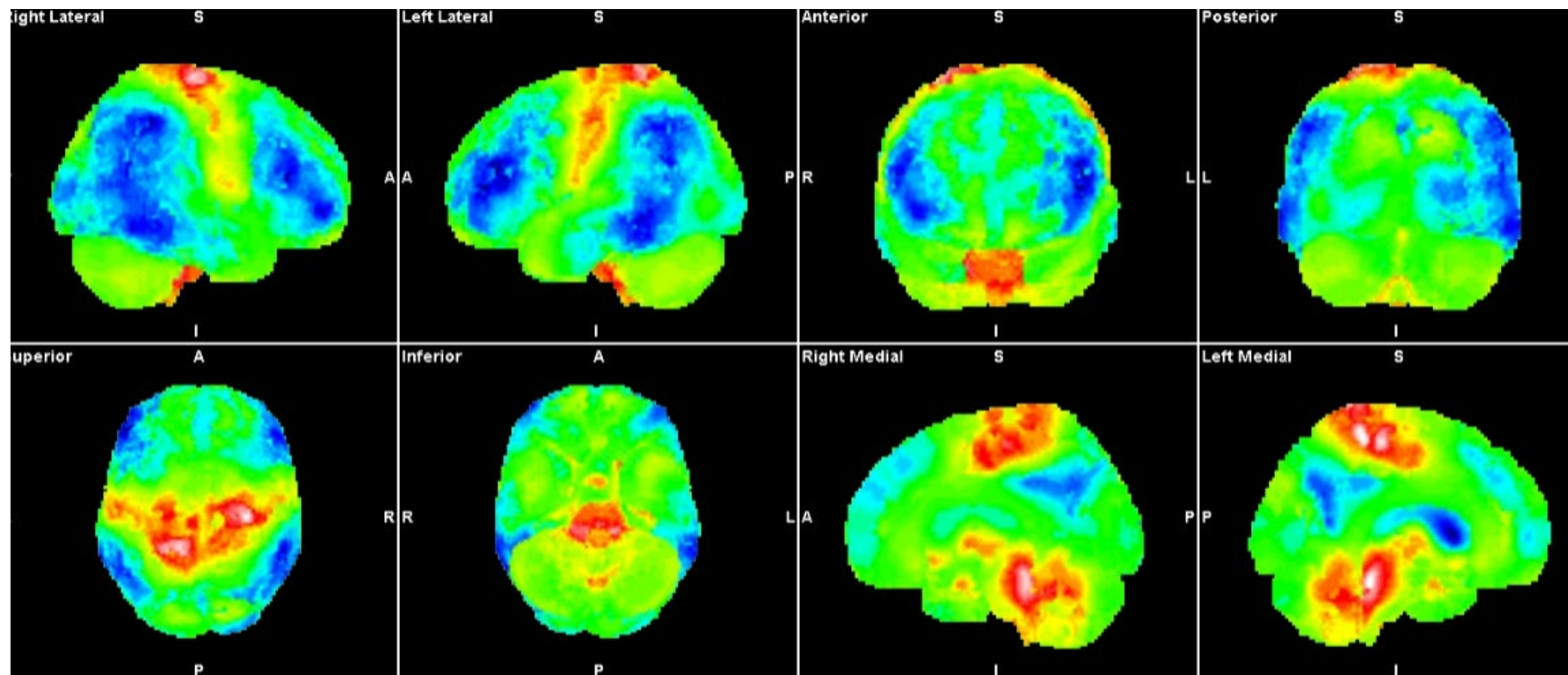
- MMSE-NR3 ej testbar
- Blodprov: ua
- ApoE4: heterozygot
- Lp: ej aktuell
- DT: Fazekas **2**, MTA **2**, GCA 1 utan regionalitet, NPH ej, tCVL
- EEG låg frekvens, partiell ögonblockering
- Ortostatism
- pTau217 **↑**
- Lewy Body Composite Score: **6 poäng**

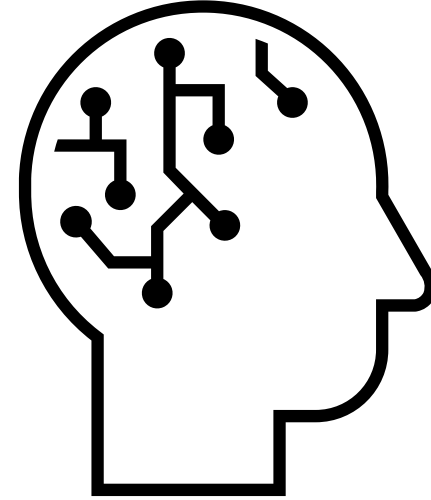
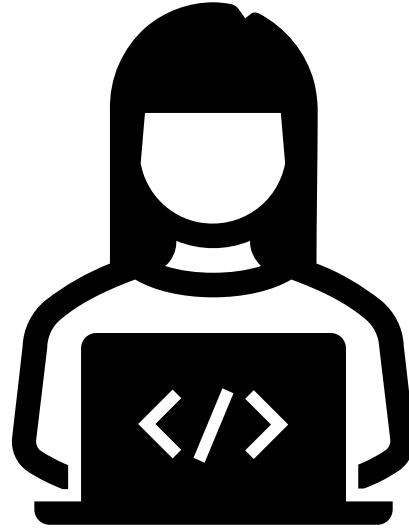
Man 76 år

- Diagnos: **klar klinisk Lewykroppsdemens**
- Sena effekter av tysta hjärninfarkter
- Tid till diagnos: **14 dagar**
- Uppföljning efter 1 månad
- FDG-PET: **Bild som vid AD, ej typisk LBD**
- Ändra diagnosen:?

Man 76 år

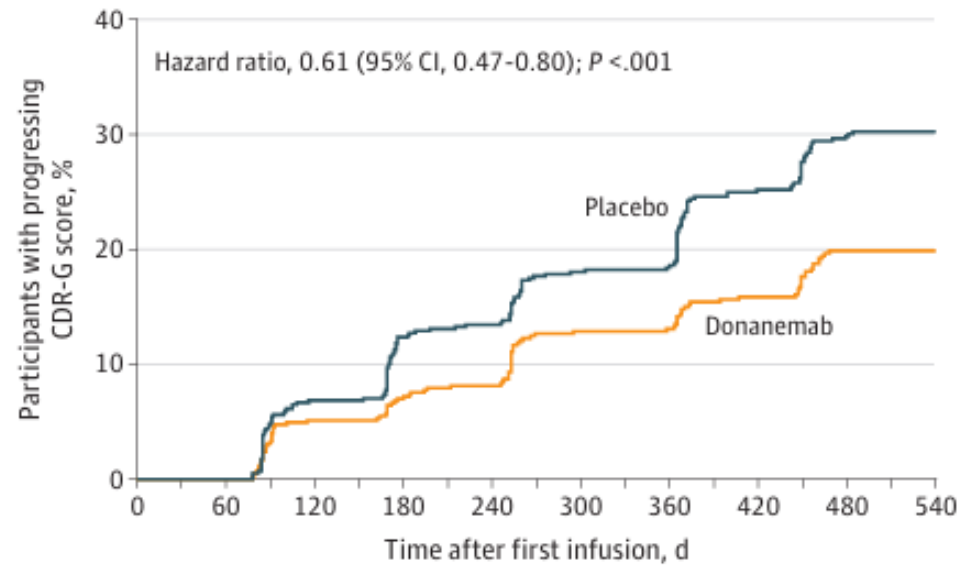
Blodprov, digitala tester, AI, nya terapier?

Två nya terapier

- Lekanemab
- Donanemab

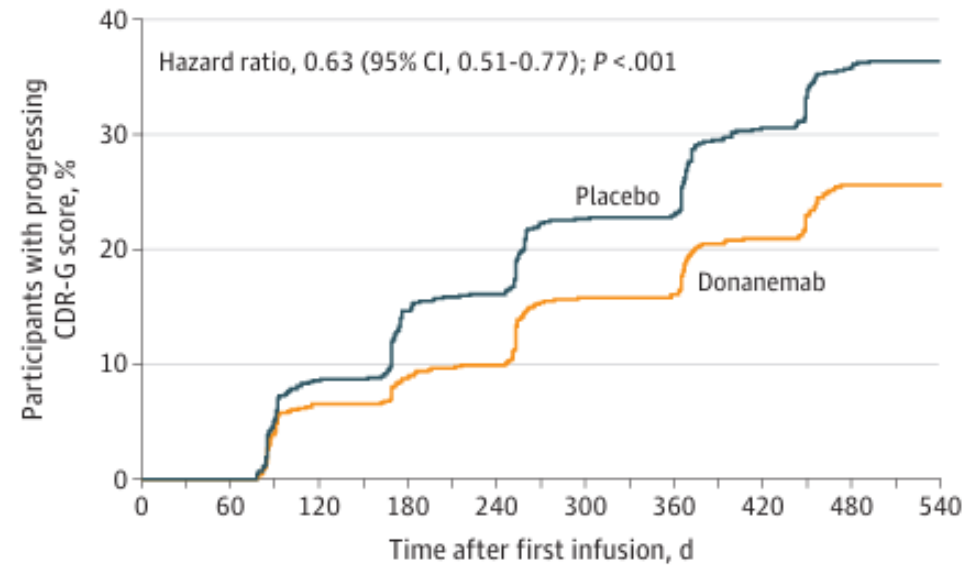

E CDR-G score in low/medium tau population

Treatment	No. of participants at risk					
	60 d	120 d	180 d	240 d	360 d	480 d
Placebo	570	529	489	474	425	345
Donanemab	552	514	492	470	412	335

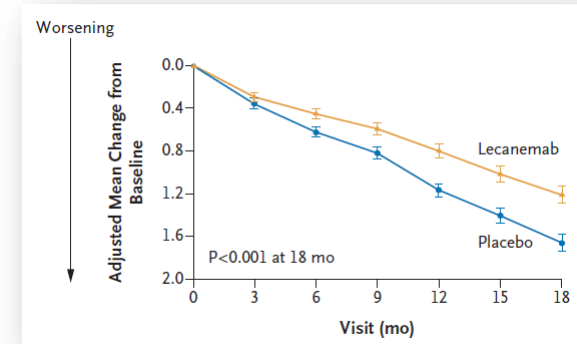
F CDR-G score in combined population

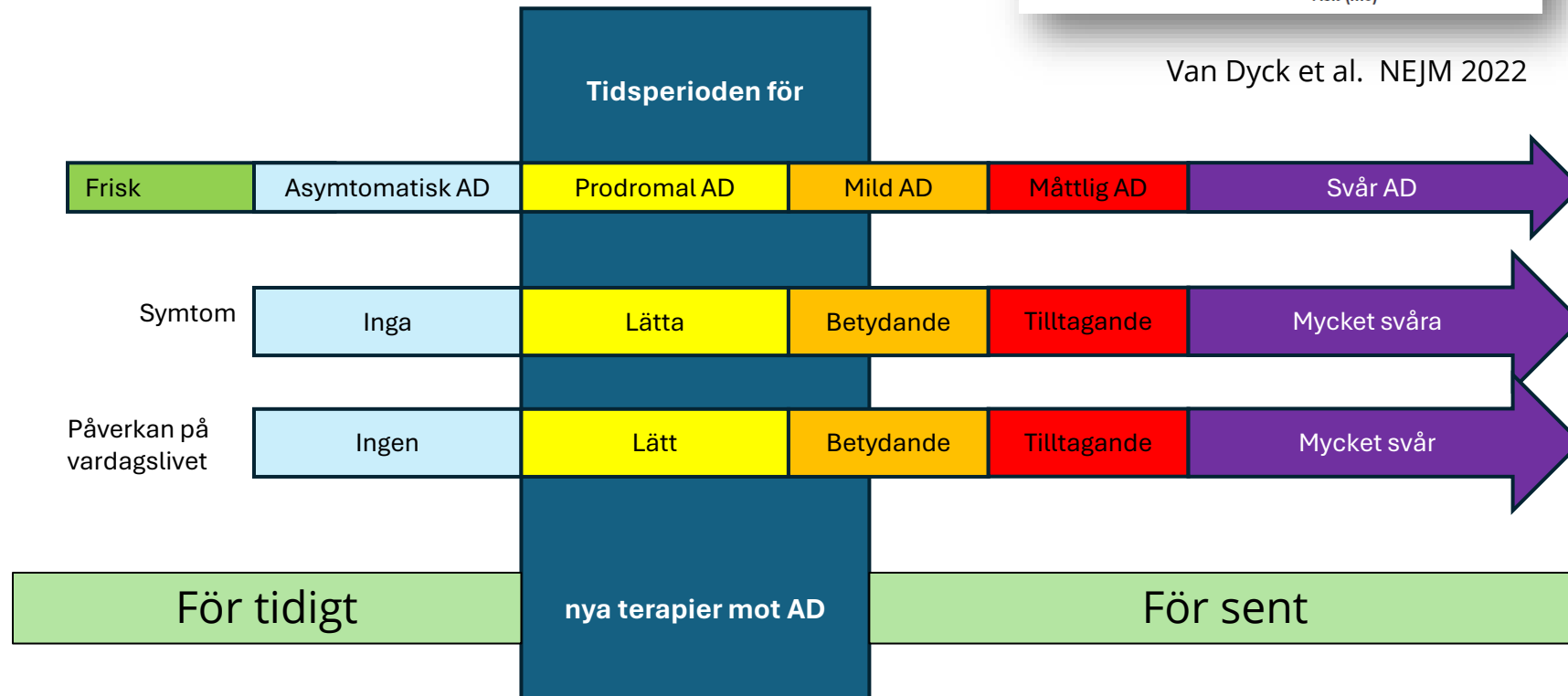
Treatment	No. of participants at risk					
	60 d	120 d	180 d	240 d	360 d	480 d
Placebo	840	764	700	671	587	462
Donanemab	801	737	696	696	575	474

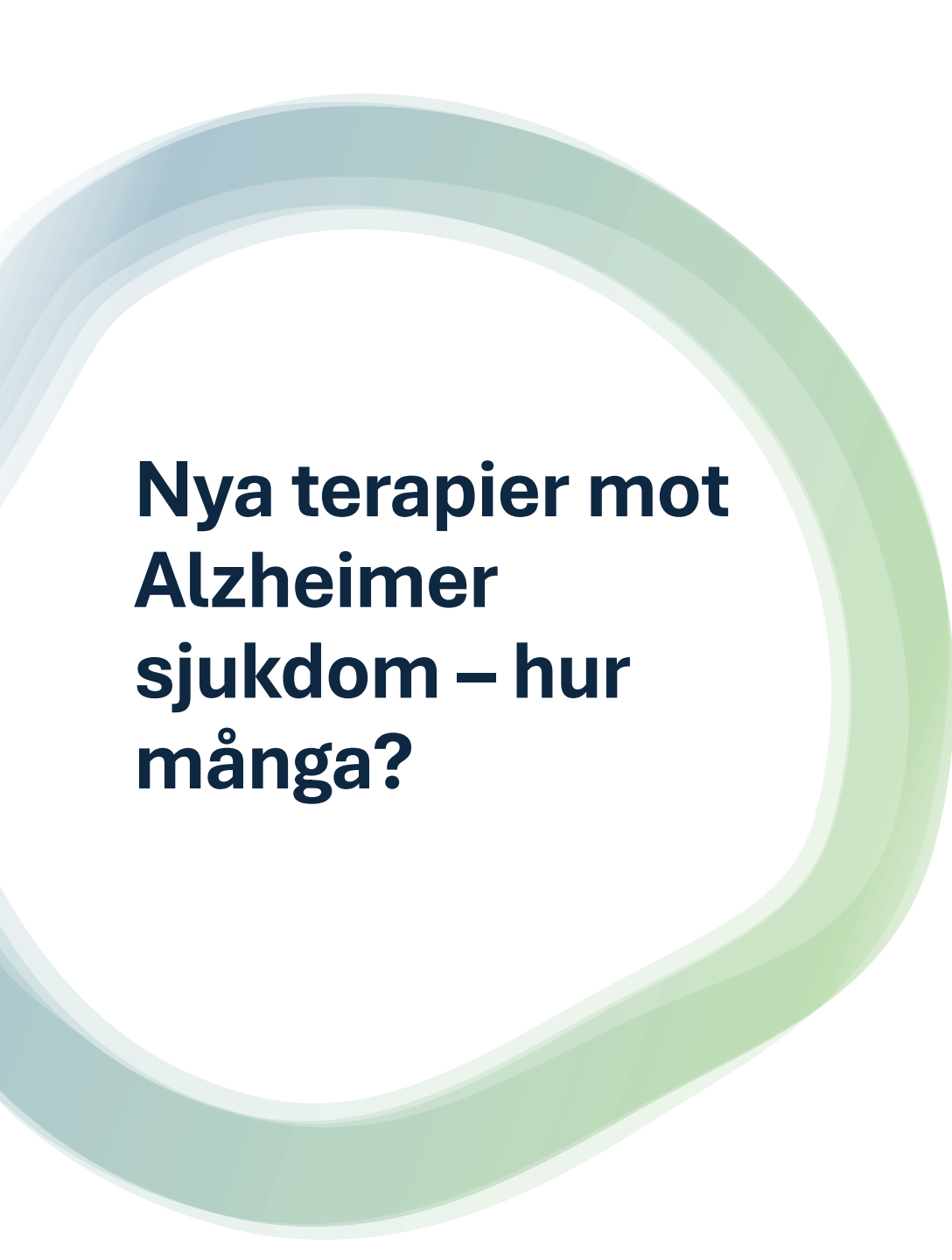
Trailblazer-2: CRD-SB

Nya terapier mot AD

Van Dyck et al. NEJM 2022

Nya terapier mot Alzheimer sjukdom – hur många?

- En studie i Göteborg visar att **6,2% av 70-åringar i H-70 kohorten skulle vara aktuella för behandling** (Dietrich et al. Neurology 2024)
- Oklart hur många patienter har:
 - Bevis på amyloid
 - Aktuell MR fri från vaskulära skador
 - Ett hälsotillstånd kompatibelt med behandlingen
- En studie i UK visat att **cirka 900 patienter/år i en befolkning på 2,2 miljoner skulle vara aktuella för behandling** (Axell et. al BJPsych 2024)

100? 200? 1000?

Region Stockholm

- 16 000 personer bor på särskilt boende, till en kommunal kostnad på cirka 1 000 000 Kr per person och år.
- 36 000 personer erhåller hemtjänstinsatser.
- 3 000 personer deltar i dagverksamhet.
- Cirka 30 000 personer lever med demenssjukdom.
- Varje år tillkommer 4 000–5 000 nya fall av demenssjukdom.

En ny epok
Nya verktyg
Nya möjligheter
Nya utmaningar

**Tack för
uppmärksamheten!**

